

Prof. dr hab. Stanisław Sulowski
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytetu Warszawskiego

RECENZJA

dorobku naukowego oraz aktywności naukowej
dr Pauliny Pospiesznej
po otrzymaniu stopnia doktora w postępowaniu o nadanie stopnia
naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w zakresie nauk o polityce

1. Podstawa recenzji

Recenzję niniejszą przygotowuję w oparciu o postanowienie Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych powołującej mnie, w charakterze recenzenta, do Komisji w ww. postępowaniu. W materiałach przesłanych przez Dziekana Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu znajdował się komplet wymaganej we wnioskach habilitacyjnych dokumentacji (Autoreferat, Wykaz publikacji) oraz kopie artykułów i książki składające się na dorobek Habilitantki. Zgodnie z przyjętymi procedurami w postępowaniu recenzencyjnym postaram się odpowiedzieć na pytanie, czy dorobek Habilitantki spełnia wymagania zawarte w obowiązujących na dzisiaj przepisach prawa, a szczególnie czy posiada osiągnięcia naukowe oraz czy posiada pozostały dorobek naukowy, wykazuje aktywność we współpracy międzynarodowej, pracy dydaktycznej i istotną aktywność naukową.

2. Sylwetka naukowa

Dr Paulina Pospieszna ukończyła studia w 2002 r. kierunek zarządzanie i marketing na Wydziale Prawa i Administracji UAM. W roku 2005 podjęła studia magisterskie i doktoranckie na Uniwersytecie stanowym w Alabamie. Ukończyła je po pięciu latach, w 2010 r., obroną pracy doktorskiej *When Recipients Become Donors: Polish Democracy Assistance in Belarus and Ukraine* uzyskując stopień naukowy doktora w zakresie nauk o polityce. Następnie otrzymała staż podoktorski na znanym Uniwersytecie w Konstancy u prof. Geralda Schneidera. Kolejny uzyskany staż podoktorski przypadał na lata 2011-2013 i związany był z pobytem Habilitantki na Uniwersytecie w Mannheim. W 2013 roku została zatrudniona na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu w Zakładzie Kultury Politycznej kierowanym przez prof. dr hab. Tadeusza Wallasa.

3. Ocena osiągnięcia naukowego i pozostałego dorobku naukowego po uzyskaniu stopnia doktora

Pani dr P. Pospieszna przedłożyła do oceny główne osiągnięcie naukowe pod tytułem *Rola organizacji pozarządowych z państw Grupy Wyszehradzkiej w pomocy na rzecz demokracji w innych państwach postkomunistycznych. Ocena wpływu działań na społeczeństwo obywatelskie*. W skład osiągnięcia naukowego wchodzi dwie monografie, z których pierwsza (*Democracy Assistance Bypassing Governments in Recipient Countries: Supporting the „Next Generation”*), mogłaby być w moim przekonaniu uznana za pracę habilitacyjną. Opublikowana została w serii *Democratization Studies* w znanym wydawnictwie Routledge w 2018 r. Druga monografia pod tytułem *Democracy Assistance from the*

Third Wave: Polish Engagement in Belarus and Ukraine stanowi pewne pogłębienie prowadzonych wcześniej przez Autorkę badań i wydana została w 2014 r. przez wydawnictwo Uniwersytetu w Pittsburghu w Pensylwanii w serii *Russian nad East European Studies*. W przypadku tej monografii warto docenić interesującą ocenę polskich działań na rzecz demokratyzacji i wspierania budowy społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi i Ukrainie.

Można mieć uwagę, że zaproponowany tytuł osiągnięcia naukowego jest mało precyzyjny, ponieważ nie wiadomo jakiego okresu dotyczy. Z lektury obu monografii wynika, że dotyczy badań prowadzonych przez Habilitantkę w latach 2013-2018 w ramach grantu badawczego Narodowego Centrum Nauki. W zasadzie Habilitantka mogła podać, że osiągnięciem naukowym w rozumieniu obowiązujących przepisów jest monografia pod tytułem: *Democracy Assistance Bypassing Governments in Recipient Countries: Supporting the „Next Generation”*, Routledge, London, New York 2018.

W monografiach wchodzących do osiągnięcia naukowego dr P. Pospieszna podjęła się rozwiązania złożonego problemu badawczego, co wymaga należytej i wszechstronnej wiedzy. Podtytułem osiągnięcia naukowego: *Wpływ organizacji pozarządowych na społeczeństwo obywatelskie* Habilitantka chciała skonkretyzować problem badawczy, ale w moim przekonaniu zaszła tutaj pomyłka, ponieważ chodzi nie tylko o wpływ, ale szerzej o rolę organizacji pozarządowych w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Zakładanie, że społeczeństwo obywatelskie

już istnieje jest przesadnie optymistyczną supozycją. Struktura pracy jest przejrzysta (Wstęp, sześć rozdziałów, Zakończenie, Bibliografia, Załączniki i Indeks rzeczowy, stron 328). Układ treści spójny i przemyślany, a konstrukcja rozprawy nie budzi zastrzeżeń. Habilitantka posiada też dobrze zorganizowany warsztat naukowy. Przyjęta metodologia badań jest oryginalna, a szczególnie warto podkreślić zastosowane narzędzia i techniki badawcze pozwoliły na gromadzenie sporego materiału empirycznego. Warto podkreślić, że dorobek Habilitantki jest rozpoznawalny dzięki temu, że w większości jest on napisany w języku angielskim i opublikowany w renomowanych wydawnictwach i czasopismach. Stąd też spora liczba cytowań w prestiżowych indeksach, których Habilitantka nie podała w przedłożonej dokumentacji. Posiada Ona wskazania w bazie *Web of Science*, natomiast w h-index wynosi 5 punktów. Ogólna liczba cytowań ponad 100, co dobrze świadczy o jakości dorobku naukowego. Z tego też względu należy przyjąć, że dorobek stanowi ważny wkład w rozwój nauk o polityce. Z niektórymi tezami Habilitantki można polemizować, jest ona w wielu opiniach dotyczących ponadnarodowego społeczeństwa obywatelskiego zbyt optymistyczna. Sądzę, że już dawno poddano w wątpliwość tezy M. Castellsa. W moim przekonaniu o socjotwórczej roli transnarodowych sieci internetowych można mówić tylko wtedy gdy sieciowe więzi konstruuja nowe społeczne byty. Również pozostałe osiągnięcia naukowe Habilitantki wskazane w dokumentacji odpowiadają kryteriom, o którym jest mowa w obowiązujących przepisach prawa i mogą stanowić pewien wkład w rozwój badań z zakresu nauk o polityce.

Habilitationka ma, oprócz dorobku wskazanego jako osiągnięcie naukowe, także dodatkowy dorobek naukowy, który obejmuje 10 innych publikacji. W Autoreferacie wskazała, że publikacje te odnoszą się do trzech obszarów tematycznych, które Habilitationka określiła bardzo szeroko, co utrudnia ich ocenę. Na przykład pierwszy obszar został nazwany w następujący sposób: badania nad mediacjami w wojnach domowych, podziałem władzy, wspieraniu demokracji i pokoju po zakończeniu konfliktu (w tym rolą międzynarodowych podmiotów i ich relacjami z krajowymi podmiotami w tych procesach, a także wpływem reformy służby cywilnej na świadczenie usług w tych państwach). Mamy tutaj do czynienia z kilkoma megatematami, a wspieranie demokracji jest zagadnieniem wchodzącym w skład głównego osiągnięcia naukowego. Drugi i trzeci obszar są już bardziej precyzyjnie określone, ale są to teksty zbiorowe i trudno określić jaki jest w nich rzeczywisty wkład Habilitationki. Niewątpliwie są to opracowania bardzo wartościowe. Na podkreślenie zasługuje także fakt, że Habilitationka ma w dorobku pełnienie funkcji recenzenta w międzynarodowych czasopismach naukowych oraz przygotowała recenzje publikacji wydawanych przez zagraniczne oficyny.

Reasumując, dorobek Habilitationki charakteryzuje się wysokim poziomem merytorycznym i warsztatowym. Po uzyskaniu stopnia doktora rozwój naukowy przebiegał prawidłowo. Na uwagę zasługuje jego spore umiędzynarodowienie dorobku oraz międzynarodowa naukowa aktywność Habilitationki. Szczególnie warto podkreślić, umiejętność stosowania nowych niekonwencjonalnych metod badawczych, do których należy niewątpliwie metoda randomizacji. Symptomatyczne jest to, że w dość

obszernym Autoreferacie, a nawet w jego części zatytułowanej *Wkład w rozwój dyscypliny* trudno doszukać się stwierdzenia Habilitantki o jaką dyscyplinę chodzi. Jestem przekonany, że badania Habilitantki stanowią nową jakość w rozwoju nauk o polityce, ale uważam, że Habilitantka powinna to sformułować *expressis verbis*.

4. Ocena dorobku w zakresie dydaktyki, popularyzowania efektów nauki, spraw organizacyjnych oraz w zakresie szeroko rozumianej współpracy międzynarodowej.

Habilitantka prowadzi zajęcia dydaktyczne na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa na kierunkach: zarządzanie państwem, dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Na kierunku stosunki międzynarodowe prowadzi zajęcia w języku angielskim. Ze względu na pobyty na stażach zagranicznych nie ma sporych osiągnięć w promocji prac dyplomowych. Warto zaznaczyć, że pani dr P. Pospieszna pełni funkcji promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Aleksandry Galus realizowanym pod kierunkiem prof. T. Wallasa.

Nie ulega wątpliwości, że współpraca międzynarodowa jest silną stroną Habilitantki. Należy przypomnieć, że tezę doktorską przygotowała w USA. Następnie przebywała na dwóch stażach podoktorskich w Niemczech: na Uniwersytecie w Konstancji (2010-2011) i Uniwersytecie w Mannheim (2011-2013), gdzie aktywnie włączyła się w prace tamtejszych grup badawczych. Wzięła ona udział w warsztatach na temat eksperymentów w dziedzinie pomocy zagranicznej organizowanych przez Uniwersytet Kalifornijski Davis w Waszyngtonie w 2017 r. Zaproszona została również do udziału w projekcie naukowym *Varieties of Democracy* na Uniwersytecie w Göteborgu i do uczestnictwa

w europejskim projekcie badawczym *Comparative Interest Group* dotyczącym badania grup interesów. Wiele jej publikacji powstało dzięki współpracy w ramach członkostwa w COST Action ENCoRE (*European Network for Conflict Research*). Uczestniczyła w ocenianym okresie w 40 międzynarodowych konferencjach naukowych organizowanych przez renomowane instytucje zajmujące się naukami politycznymi, m.in. takimi jak: *American Political Science Association*, *European Consortium for Political Research* i *International Political Science Association*.

Imponuje liczba staży zagranicznych, o które z powodzeniem ubiegała się dr P. Pospieszna. Obok już wspomnianych, należy wymienić pobyty naukowe na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (2017), w ramach mobilności programu Erasmus na Uniwersytecie Sapienza w Rzymie (2015), Uniwersytecie Eötvös Lorand w Budapeszcie (projekt NCBiR UAM – 2015), staż badawczy w Instytucie Badań nad Pokojem w Oslo (2013). Habilitantka wykazała się także sporą aktywnością organizacyjną w przygotowywaniu międzynarodowych konferencji przez środowisko politologiczne Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Biorąc również pod uwagę fakt, że Habilitantka w dużym stopniu swoje prace naukowe publikuje we współpracy z badaczami z wielu krajów, można powiedzieć, że w tym segmencie podlegającym ocenie dr P. Pospieszna z nawiązką wypełnia wymagane kryteria i może jej to dawać powody do satysfakcji.

5. Konkluzje

Biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz kryteria oceny osiągnięć osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego stwierdzam

na podstawie przedłożonej dokumentacji, że pani dr Paulina Pospieszna legitymizuje się po otrzymaniu stopnia doktora osiągnięciem naukowym zatytułowanym: *Rola organizacji pozarządowych z państw Grupy Wyszehradzkiej w pomocy na rzecz demokracji w innych państwach postkomunistycznych. Ocena wpływu działań na społeczeństwo obywatelskie* oraz pozostałym współautorskim dorobkiem w postaci 10 artykułów zamieszczonych w wysoko punktowanych czasopismach. Łącznie cały Jej dorobek, jest dość obszerny ilościowo, bardzo interesujący i dotyczy aktualnych zagadnień nauk o polityce. Uważam, że wskazane główne osiągnięcie naukowe jest wartościowe i w świetle wymagań sformułowanych w przepisach prawa mogę stwierdzić, że stanowi ono wkład w rozwój nauk o polityce. Ponadto Habilitantka wykazuje także szczególną aktywność naukową w zakresie współpracy międzynarodowej oraz dziedzinie dydaktyki.

Summa summarum opowiadam się za kontynuowaniem postępowania habilitacyjnego Pani dr Pauliny Pospiesznej w sprawie nadania Jej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce.

Warszawa, 28 marca 2019

Stanisław Sulowski

